

א-ג

ומכאן למדנו כי חרב הנוגע במת הרי הוא טמא בדרגת טומאה כחלל עצמו, (7) שכל כלי מתכות הנוגעים בטומאת מת הראויה לטמא כלים [וכגון] אבי אבות הטומאה ואב הטומאה שהן שתי דרגות בטומאה המטמאים כלים, אבל טומאה שהיא במדרגת "ראשון לטומאה" ולמטה אינה מטמאה כלים] מקבלים את דרגת הטומאה של המטמא אותם. והיינו, אם נגעו כלי מתכות במת הרי הם טמאים במדרגת אבי אבות הטומאה, ואם נגעו באב הטומאה [וכגון] באדם שנגע במת], הרי הם נעשים אב הטומאה.

ואם כן, תיקשי, כיצד יכול הטמא לשחוט קרבן? והרי כיון שאותו טמא, שנגע במת ובא לשחוט את הקרבן, **אב הטומאה הוא** — לטמיייה לסכין בנגעו בה, ותהיה הסכין טמאה כמותו באב הטומאה, **ואזל סכין בשעת השחיטה וטימיתיה לבשר?**(8)

אלא, בהכרח, לא איירי הכא שנטמא האדם הטמא בטומאת מת, אלא איירי **דאיטמי בטומאת שרין**, ואז הוא נעשה ראשון לטומאה, ואינו מטמא כלים.

ואי בעית אימא, לעולם איירי דאיטמי במת, וכגון שלא שחט בסכין של מתכת אלא איירי **שבדק קרומית של קנה העשויה עץ, ושאין בה בית קיבול, וקיימא לן שפשוטי**

כלי עץ אין מקבלים טומאה, **ושחט בה:**

דתניא: בכל שוחטין: בין בצור של אבן, בין בזכוכית, בין בקרומית של קנה העשויה מעץ.

אביי אמר: הכי קתני: הכל שוחטין, ואתי הכל לרביי — ואפילו כותי!

במה דברים אמורים, כשישראל עומד על גביו.

אבל, אם לא עמד הישראל על גביו כל משך זמן השחיטה, אלא היה הישראל **יוצא ונכנס, לא ישחוט הכותי. ואם שחט, חותך הישראל כזית בשר מהבהמה ששחט הכותי, ונותן לו לכותי לאכול.**

אם **אכלו הכותי, מותר לישראל לאכול משחיטתו**. שאין הכותי חשוד לאכול נבילות וטריפות. ומדאכלו, מוכח ששחט כראוי. אבל אם **לא אכלו הכותי עצמו**, אין לסמוך ששחט כראוי מזה שהוא מאכיל לישראל, על אף שאסור להאכיל דבר האסור מדין "לפני עור לא תתן מכשול", כי הכותים מפרשים שה"מכשול" האמור בפסוק הוא מכשול של אבן וכדומה, ולא מכשול באיסור, ואם כן לא מוכח מהא דהם נותנים לישראל לאכול מהבשר השחוט שאכן הם שחטו אותו כהלכתו, **ואסור לאכול**

8. ואם כי לא הוצרכנו לומר שהסכין היא אב הטומאה, שהרי גם אם הסכין היתה ראשון לטומאה היא היתה מטמאת את הבשר, אלא רבותא השמיענו, שאותו סכין הוא טמא אפילו בטומאה חמורה של אב הטומאה.

7. נחלקו רבותינו הראשונים האם הדין של חרב כחלל נאמר רק בכלי מתכות [עיי' רש"י כאן], או שהוא נאמר לגבי כל הכלים. ובחברותא למסכת אהלות [פרק א משנה א] מתבארים הדברים בהרחבה, הן בביאור על המשנה, והן בביאור על הר"ש.

משחיטתו.

ומסקינן: קשיא לביאורו של אביי!

חזין מחרש שוטה וקטן, דאפילו אם שחטו דייעבד נמי לא אוכלין משחיטתן, כי שמא ישחו [שהו], שמא ידרסו, ושמא יחלידו.

אמר רבא, ותמה על אביי: וכי כאשר כותי שוחט וישראל יוצא ונכנס לכתחילה לא ישחוט הכותי?

ודנה הגמרא: אליבא דאביי, הא דקתני וכולן ששחטו שחיטתן כשירה, אחייא קאי?

והתנן: המניח עובד כוכבים בחנותו, ויש באותה חנות יין, וישראל יוצא ונכנס לחנות – מותר אותו היין שבחנות ואינו נאסר מחשש שמא ניסך העובד כוכבים את היין לעבודה זרה.⁽⁹⁾

אילימא דקאי אחרש שוטה וקטן, הרי עלה קאי, שזהו המשך הדברים, ואם כן "ואם שחטו", בוי"ו החיבור, מבעי ליה למכתב, ואמאי נקט "וכלן ששחטו"?!?

ומוכח, דהא דישראל יוצא ונכנס מוריד את כל החששות, ומותר לכתחילה.

אלא "וכלן ששחטו" קאי אכותי, שנכלל בתחילת המשנה ב"הכל שוחטין".

ודחינן: התם בדין היין מי קתני דלכתחילה מניח ישראל את העובד כוכבים להשאר בחנות עם היין? הרי המניח עובד כוכבים בחנותו קתני, שהוא לישראל של דייעבד!

ותמהינן טובא: הא אמרת כשישראל עומד על גביו של הכותי שחיט אפילו לכתחילה, ואם כן כיצד אמרת דהא דקתני בסיפא דכשאחרים רואין אותן שחיטתן כשירה בדיעבד קאי אכותי?!?

אלא מהכא איכא למיפרך: אין השומר את היין ממגע עובד כוכבים צריך להיות יושב ומשמר את היין בקביעות,⁽¹⁰⁾ אלא אף על פי

הגאונים מדברים באופן שסומכים מדאורייתא על רוב, אלא שיש כלל דכל היכא דאיכא לברורי מבררין, ואם לא ברירו סמכינן ארוב, שהוא היתר גמור.

אבל כאן, ש"יוצא ונכנס" אינו היתר גמור, אלא סמכינן עליו בדיעבד, וכלשונו של התוס' "כל זמן שיכול לתקן" וכו', משמע שאינו משום ברור, אלא צריך לתקן. וכן ראייה מהפירוש הראשון של התוס', שאומר דבדיעבד פסול, משמע שאין יוצא ונכנס "מתיר", אלא בעינן שיאכל הכותי, ולכן חיישינן שמא ישכח ולא יאכילנו.

9. יש ראשונים שכתבו כי אין לשחוט בהמה שצריך אח"כ לברר השחיטה, שמא ישכחו לברר, ויאכלוה בלא ברור. ואפילו אם בדיעבד יהיה כשר בלא ברור. ולכן, לכתחלה, אין ליתן לו לשחוט. ואומרים האחרונים, שהגאונים חולקים בזה על הראשונים האומרים שיכולים לתת לאדם לשחוט ואפילו אם אין יודעים אם הוא מומחה לשחיטה, על סמך שאח"כ יבררו אם שחט טוב, משום דרוב מצויין אצל שחיטה מומחים הם. ומשמע, דאע"ג שצריך לברר, כיון דבדיעבד אם לא בררו כשרה השחיטה כיון דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן, שפיר יכול לשחוט אדם שצריך לברר את שחיטתו.

10. כתבו הראשונים [רמב"ן, ורשב"א, במסכת עבודה זרה סט א], שאין להתיר אלא במקרה

וכתב בספר הערות מהגרי"ש אלישיב [כתב יד], שנראה לומר שאין כאן מחלוקת. כי

שיוצא ונכנס הרי היין מותר?
אלא אמר רבא: הכי קתני: הכל שוחטין,
ואפילו בותי.

במה דברים אמורים, כשישראל יוצא
ונכנס. אבל אם בא ישראל לאחר השחיטה
ומצאו לכותי שכבר שחט, חותך ישראל
כזית בשר ונותן לו לכותי לאכול. אכלו
הכותי לכזית בשר, מותר לישראל לאכול
משחיטתו. אבל אם לא אכלו, אסור לישראל
לאכול משחיטתו.

והמשך המשנה הוא: חוץ מחרש שוטה
וקטן, דאפילו אם שחטו דיעבד נמי לא
מכשרינן לשחיטתן, מחמת החשש שמא
ישהו, ושמא ידרסו, ושמא יחלידו.

ודנה הגמרא אליבא דאוקימתא דרבא:
"וכולן ששחטו", דקתני בסיפא שחיטתן
כשרה — אהייא קאי?

אילימא אחרש שוטה וקטן, הרי עלה קאי,
ואם כן "ואם שחטו" מיבעי ליה למיכתב.

אלא אבותי קאי, לומר ששחיטתו כשרה
בדיעבד, והא לא מצית למימר הכי, כי הא
אמרת שאפילו לא היה הישראל נוכח בכל
שעת שחיטתו של הכותי אלא רק היה יוצא
ונכנס — שחיט הכותי לכתחילה?

ומסקינן: קשיא אליבא דאוקימתא דרבא.

רב אשי אמר: הכי קתני: הכל שוחטין
ואפילו ישראל מומרי!

ומבארינן: מומר למאי? מומר לאכול
נבילות לתיאבון, שאם אינו מוצא בשר
שחוטה הוא אוכל בשר נבילה.

וכדרבא, דאמר רבא, ישראל שהוא מומר,
לדבר זה שהוא אוכל נבילות לתיאבון, הבא ג-ב
לשחוט, בודק הישראל סכין ונותן לו למומר
הזה, ומותר לאכול משחיטתו, דמאחר שיש
לו סכין בדוק לא שביק התיירא ואכיל
איסורא, והרי הוא שוחט כהלכה בסכין
שבדק הישראל.

אבל אם לא בדק הישראל את הסכין ונתן לו
אותה — לא ישחוט אותו מומר, שמא סכיניו
פגומה, ולא יטרח אותו המומר לחפש סכין
הראויה לשחיטה אלא ישחוט בסכין
הפגומה. ואם שחט המומר בסכין שלא
נבדקה, בודק הישראל סכיניו אחריו [אחר
שחיטה] ואם נמצאת סכיניו יפה — מותר
לאכול משחיטתו. ואם לאו — אסור לאכול
משחיטתו.

חוץ מחרש שוטה וקטן, דאפילו דיעבד נמי
לא ישחטו, שמא ישהו, שמא ידרסו, ושמא
יחלידו.

והוינן בדברי רב אשי: לדבריו, הא דקתני
במתניתין "וכולן ששחטו" אהייא קאי?

אילימא אחרש שוטה וקטן, והרי עלה קאי,
ואם כן "ואם שחטו" מיבעי ליה למיכתב.

אלא קאי אישראל מומר ששחט.

ודנה הגמרא: אי בדק סכין ונותן לו — הא
אמרת שוחט לכתחילה, ואילו לשון

הדלת, חיישינן שמא נגע, והיין אסור.

שהגוי לא סגר את הדלת, שרק אז לא חיישינן
שמא נגע ביין. אך אם ידוע לנו שהגוי סגר את